

یادداشت

تغییر اقلیم و اهمیت همکاری با جهان

این صفحه اول

بنابراین دولت دکتر روحانی توافقی را که با همکاری و نظر نمایندگان ایران تنظیم شده بود و فاقد هرگونه اشاره به سوخت فسیلی یا جرمیمه و تحریم متخلفان بود، تصویب کرد. یعنی برخلاف نظر مدعیان، در سند پاریس چنین تعهدی برای حذف سوخت‌های فسیلی وجود ندارد.
کمااینکه می‌بینید سرمایه‌گذاری برای خط انتقال گاز به اروپا و نیز برای بسیاری از فرایندهای پالایشگاه‌ها هنوز ادامه دارد. سوخت‌های فسیلی به این سرعت هم حذف‌شدنی نیست، اما مسئله اصلی بحث کاهش انتشار گازهای گلخانه‌ای است که در کشور ما باید اول جمع‌آوری فلرها را به‌عنوان دشمن سلامتی مردم انجام دهیم و نیز از دست‌رفتن منابع عظیمی از گاز و انرژی که ثروت مملکت است.
باین‌حال، برای این‌کار نیازمند سرمایه‌گذاری و رفع تحریم‌ها هستیم و اگر بتوانیم ک‌دام‌های خوبی در این‌زمینه برداریم، ناترازی انرژی هم حل خواهد شد.

در اینکه هنوز مقابله با توافق پاریس دستور کار گروهی است که ماجرای کرسنت را پدید آوردند، نشانه‌هایی برای دلسوزان است. این گروه با استدلال‌های غلط مبتنی بر اطلاعات دروغین همچنان می‌تازند. در این‌حال، همچنان که در دولت دکتر پزشکیان با حاکمیت وفاق و عقلانیت، بسیاری از گر‌ها در حال بازشدن است، امید است امسال هیئتی توانا، باصلاحت و مطلع از اقدامات در این عرصه‌ها و آسیب‌های موجود، اعزام شده و درباره آثاری که این تغییرات بر اقلیم ایران می‌گذارد و تدارک برنامه‌های ملی مفید تلاش کنند و مسیر پیوستن به توافق پاریس را هموار کنند تا بتوانیم از حمایت‌های مالی، فناوری و نیروی انسانی بهره‌مند شویم؛ چراکه این موارد برای کشورهای عضو توافق وجود دارد و برای کشورهای غیرعضو تمهیداتی پیش‌بینی نشده است. کشور عزیز ما ایران، در هر دو بُعد توافق پاریس، یعنی «کاهش انتشار گازهای گلخانه‌ای» و «کاهش آسیب‌پذیری و افزایش سازگاری»، نیازمند اقدامات عاجل است تا آنچه ناترازی انرژی و آب نامیده می‌شود، به سامان آید.

جغرافیای فرهنگی و دیپلماسی فرهنگی

این صفحه اول

نمونه‌ها و تجربه‌های فراوان از این دست بسیاریند که بازگویی آنها در این مقال و مجال کوتاه نمی‌گنجد.
فناپنا اینکه به دولت چهاردم که سنجنی از وفاق در سیاست داخلی دارد، توصیه می‌شود در سیاست خارجی نیز وفاق را با حضور فرهنگی و تمدنی ایران مطرح کند و در گام نخست با کشورهای فارسی‌زبان و هم‌فرهنگ، روابط خود را بر این مبنا تجدید کند و سپس با رویکردی جدید و البته باورمند و عملی با زبان فرهنگ مردم ایران با همسایگان و کشورهای منطقه پراشوب خاورمیانه برای برنرف‌ت از جنگ و ستیز و آنگاه با دیگر کشورهای جهان اروپایی، آمریکا و… پنجره‌ای نو بکنایند.

در آرایش جدید سیاست خارجی و احتمالا تغییر دکترین روابط در عرصه بین‌المللی و منطقه‌ای می‌توان با مؤلفه فرهنگ و هنر ایرانی و اولویت‌بخشیدن آن در تنظیم روابط با دیگر کشورها اقدام‌های سازنده‌ای کرد.
در سال ۲۰۰۶ میلادی پس از تشکیل شورای راهبردی سیاست خارجی به ریاست آقای دکتر کمال خرازی، طرح دکترین فرهنگی ایران در کشورهای فارسی‌زبان و هم‌فرهنگ ایران را تقدیم و درخواست کرد تا شورا در تدوین سند سیاست خارجی، جغرافیای فرهنگی ایران را که بسیار گسترده‌تر از جغرافیای سیاسی کشور است، در دستور کار قرار دهد و در انتخاب و اعزام سفرا و دیپلماسی‌ها و اریزان فرهنگی به این حوزه تجدیدنظر کرده و از شخصیت‌های آثارآرموده و شناخته‌شده فرهنگی بهره بگیرد تا در بستر چنین نگرش و سیاستی شاهد شکوفایی همکاری‌های فراگیر در سایر حوزه‌های اقتصادی، تجاری و سیاسی نیز باشیم.
روابط بر این پایه، آثار شگفتی حتی در تأمین امنیت ملی ایران بر جای خواهد گذاشت که برخاسته از همبستگی و دل‌بستگی‌های تاریخی و پایداری است که امروز ایران بیش از هر زمان دیگری به آن نیازمند است.

فرهنگ و هنر ایرانی ثروتی بی‌همتااست که امروز در اختیار دولتمردان و رهبران کشور قرار دارد. غفلت از بهره‌مندی از این ثروت و ظرفیت کم‌نظیر، خسارتی جبران‌ناپذیر و نادیده‌گرفتن میراث ارزشمند و افتخارآفرین ایران است. رئیس‌جمهور پزشکیان با اراده جدی، وزارتخانه‌های خارجه، فرهنگ و ارشاد اسلامی و میراث فرهنگی و گردشگری را مأمور کند تا در دیپلماسی فراگیر ایران، نقش دیپلماسی فرهنگی را برجسته‌کرده و به آن فرصت نقش‌آفرینی بدهند و از توان و نیروی بزرگ خانواده فرهنگ، هنر و ادب کشور در تحقق این خواست تاریخی بهره بگیرند. آثار تمبربخش این اقدام را می‌توان در آینده نه‌چندان دور در عرصه‌های اقتصادی، تجاری و سیاسی مشاهده کرد.

شرق؛ دولت در نیمه پاییز خبر داد تصمیم دارد به صورت منظم و برنامه‌ریزی‌شده، در ساعاتی از شبانه‌روز برق خانگی را قطع کند. بر اساس اطلاعیه شورای اطلاع‌رسانی، قطعی برق در همه مناطق شهری و روستایی کشور فعلا به‌صورت دو ساعت در روز و از بین ساعات ۹ صبح تا پنج بعدازظهر اعمال می‌شود. دولت مدعی شد مانع سوزاندن مازوت در نیروگاه‌ها شده و همین موضوع علت قطع برق روزانه است. در همین زمینه، فاطمه مهاجرانی، سخنگوی دولت، در صفحه شخصی خود در شبکه ایکس نوشت: «شرط عدالت نیست برای تولید برق، بخشی از جامعه با جان خود هزینه آن را پرداخت کند. از همین رو به دستور رئیس‌جمهوری مازوت‌سوزی در سه نیروگاه اراک، کرج و اصفهان که شرایط ویژه‌ای دارند، متوقف می‌شود. می‌توان برای مدت محدودی «خاموشی منظم» را جایگزین «تولید سم» برای عموم شهروندان کرد». این ادعا اما چالش‌برانگیز شد؛ چراکه ظاهرا قطع برق نه به دلیل ملاحظات محیط‌زیستی و پرهیز از آلودگی هوا بلکه علت اصلی آن کاهش قابل ملاحظه ذخایر سوخت نیروگاه‌های برق است.

افت ذخایر سوخت نیروگاه‌ها

وزارت نیرو خبر داد گازوئیل تحویلی به نیروگاه‌ها نسبت به سال گذشته حدود ۳۰ درصد کمتر شده و ۶۰ درصد مخازن سوخت نیروگاه‌ها خالی است. بر اساس توضیح مقامات این وزارتخانه، نیروگاه‌های کشور در طول سال ۸۰ درصد از سوخت گاز، ۱۴ درصد از گازوئیل و شش درصد از مازوت استفاده می‌کنند. این در حالی است که وزارت نفت عدد متفاوت دیگری از کاهش ذخایر سوخت نیروگاه‌ها گزارش داد. فارس به نقل از محسن پاک‌نژاد، وزیر نفت، نوشت: «سطح ذخایر سوخت نیروگاه‌ها حدود ۲۵ درصد نسبت به زمان مشابه سال قبل کاهش یافته است». در این میان، برخی ماجرای کاهش قابل ملاحظه ذخایر سوخت نیروگاه‌ها را قصور دولت سیزدهم تعبیر کردند، برخی آن را به مدیریت ناکارآمد تولید و توزیع منابع هیدروکربنی وزارت نفت و کوتاهی وزارت نیرو برای پیش‌بینی شرایط مربوط دانستند. برخی دیگر نیز شباهت قاجاق سوخت توسط نیروی نیروگاه‌ها را وسط کشیدند و برخی هم ماجرا را رشاهی‌تر د به حساب و به چالش‌های عدیده صنعت برق و اقتصاد زمین‌گیر صنعت انرژی اشاره کردند.

وابستگی شدید صنعت برق به گاز

درحال حاضر، بیشتر از ۹۰ درصد برق کشور توسط نیروگاه‌های حرارتی تولید می‌شود و پس از آن نیروگاه‌های برقیابی بیشترین سهم را در تولید برق دارند. در این میان، سهم نیروگاه‌های تجدیدپذیر تنها حدود یک درصد است.
انکای شدید نیروگاه‌های برق به گاز در شرایطی است که کشور گرفتار کمتری گاز است و از آن سو، به دلیل بحران آب، بسیاری از نیروگاه‌های برقیابی از مدار خارج شده‌اند. گذشته از این، به گفته محمدنژاد، رئیس کمیته برق مجلس، برخلاف ادعای دولت مبنی بر اینکه متوسط راندمان نیروگاهی به ۳۹٫۵ درصد رسیده، هنوز بهره‌وری بسیاری از نیروگاه‌ها کمتر از ۲۰ درصد است و با استهلاک تجهیزات نیروگاهی در طول زمان، احتمال کاهش تولید برق از این محل هم وجود دارد.
گذشته از این، مداخلات متعدد دولت‌ها در صنعت برق سبب شده است انکیزه سرمایه‌گذاری در این صنعت تضعیف شود و تولید برق از مصرف عقب بماند. در همین زمینه، داود مددی، رئیس انجمن انرژی‌های تجدیدپذیر ایران، در یک نشست خبری از اتاق ایران توضیح داد: «کمبود برق در زمان‌های اوج مصرف سال ۱۴۰۲ حدود ۱۲هزارو ۴۴۳ مگاوات بود که در سال ۱۴۰۳ به حدود ۱۸ هزار مگاوات رسید و برای رفع این کمبود حداقل به ۱۵ میلیارد دلار سرمایه‌گذاری نیاز است که اگر بخواهیم تجهیزات شبکه و

«شرق» دلایل خاموشی و قطع برق را از نگاه کارشناسان بررسی می‌کند

آشفته‌بازار برق

مجموع وسایل نقلیه در خیابان‌های کشور حدود ۲۵ میلیون دستگاه خودرو است که از این میان حدود ۱۹٫۵ میلیون خودروی شخصی است. نیاز این تعداد خودروی شخصی به سوخت فقط ۷۵ میلیون لیتر بنزین است، اما روزانه در کشور ۱۲٫۵ میلیون لیتر بنزین مصرف می‌شود که این فاصله نشان‌دهنده مصرف بالای سوخت خودروهای کشور و قاجاق سوخت است. این کارشناس همچنین تاکید می‌کند: گذشته از این، بهینه‌سازی مصرف سوخت در کشور به دلیل پرداخت پارانہ جدی گرفته نشده است و مصداق این‌موضوع، هم در مصارف خانگی و شخصی و هم در مصارف تجاری و صنعتی مشاهده می‌شود. برای مثال، در بخش نیروگاهی میانگین راندمان نیروگاه‌های کشور به زیر ۳۰ درصد می‌رسد؛ این در حالی است که میانگین راندمان نیروگاه‌های اروپا بالای ۵۷ تا ۵۸ درصد است. اگر راندمان نیروگاه‌های موجود بهبود پیدا می‌کرد، نیاز به احداث نیروگاه جدید نبود. حمیدرضا صالحی، دیگر کارشناس انرژی نیز به «شرق» توضیح می‌دهد: امسال وضعیت فقط ۳۸ تا ۴۰ درصد مخازن سوخت نیروگاهی بر شده است. این در حالی است که مدت مشابه سال گذشته، مخازن سوخت نیروگاهی بین ۷۷ تا ۸۰ درصد پر بود و بنابراین نیروگاه‌ها برای تأمین سوخت مورد نیاز خود امسال زیر فشار سنگینی هستند. او در ادامه می‌گوید: جلوگیری از مازوت‌سوزی در سه نیروگاه به تنهایی حدود ۱۰ درصد از کسری برق ایجادشده را شکل می‌دهد و این اتفاقاتی که امروز در صنعت برق و به‌طور کل در صنعت انرژی تجربه می‌کنیم، ناشی از مداخلات طولانی و تصدی‌گری دولت‌ها در صنعت و اقتصاد انرژی است.

در همین زمینه، آرش نجفی، رئیس کمیسیون انرژی اتاق ایران، در یک نشست خبری گفته است: «پیش‌بینی می‌شود برای سال آینده ۲۴ هزار مگاوات کسری برق داشته باشیم و برآورد می‌شود در نیروگاه‌های تولید برق، ۱۷ میلیارد دلار سوخت مایع مصرف شود. کشور هم‌اکنون در تاستان و زمستان مشکل سوخت دارد. ۶۰ تا ۲۰ روز صنایع پتروشیمی و صنایع فولادی را از گاز محروم می‌کنند تا گاز منازل و گاز مصرفی نیروگاه‌های حرارتی را تأمین کنند. این در حالی است که ایران دومین کشور دارنده ذخایر بزرگ گاز جهان است و از همه جهت برای تولید انرژی مزیت دارد. اما این وضعیتی ماحصل سوم‌مدیریت است.»

او در ادامه افزود: میزان تابش آفتاب در اروپا با ایران قابل مقایسه است، ولی سهم انرژی تجدیدپذیر در سبد انرژی آنها به سقف ۵۰ درصد رسیده و در منطقه ۲۰ هزار مگاوات نیروگاه خورشیدی راه‌اندازی شده است. رئیس کمیسیون انرژی اتاق ایران تاکید کرد: صنعت برق کشور ورشکسته شده و نبرداشتن به‌موقع مطالبات تولیدکنندگان برق، مشکل‌آفرین شده است.

چالش کمبود برق و گاز در شرایطی است که ایران مالک دومین ذخایر بزرگ گاز جهان و چهارمین ذخایر نفت جهان است.

رئیس بانک مرکزی: بخشی از ارزش‌های بلوکه‌شده خرج شد

نرخ بهره می‌تواند بر رمزارزها تأثیر داشته باشد. به‌عنوان مثال، پسی از انتخاب ترامپ برخی از رمزارزها و ارزش‌های دیجیتال تا ۲۰ درصد نیز افزایش قیمت را تجربه کردند و حتی ارزش یورو دو درصد کاهش ارزش را تجربه کرد و

این در حالی بود که ارز ما حتی در بازار غیررسمی کمتر از یک درصد کاهش ارزش را تجربه کرد که یکی از کمترین واکنش‌ها را در مقایسه با ارزش‌های دیگر کشورهای جهان نشان داد.

فرزین خاطرنشان کرد: هم‌زمان با انتخاب ترامپ بازارهایی مانند فلزات، رمزارزها و دیگر بازارهای مالی جهان متلاطم است و دیگر بازارها در انتظار سیاست‌های ترامپ هستند. ترامپ اگر مطابق روش گذشته خود عمل کند، چراکه او سابقه یک دوره ریاست‌جمهوری چهارساله را دارد و هراس و نااطمینانی‌که درحال‌حاضر در بازارها به وجود آمده، ناشی از سیاست‌های پیشین او است؛ چراکه در چهار سال قبل او ناشی از سیاست‌های انومرکانتیسمی عمل کرد و با سیاست‌های جهانی‌شدن فاصله گرفت و عملا در چارچوب سیاست‌های ملی‌گرایی مانند افزایش نرخ تعرفه، ایجاد محدودیت‌هایی برای تجارت با آمریکا وابستگی زیادی به اقتصاد آمریکا نداشتیم. حتی ما با اروپا نیز همکاری تجاری، پولی و مالی نداریم. برای مثال کل حجم تجارت ما با اروپا به اندازه یک‌پنجم تجارت ما با عراق نیست، بنابراین بسیاری از همکاری‌های‌مان با اقتصاد غرب کاهش یافته است.

عالی‌ترین مقام بانک مرکزی افزود: بنابراین انتخابات آمریکا و ریاست‌جمهوری ترامپ به صورت مستقیم اثر زیادی بر اقتصاد ایران ندارد؛ اما به صورت غیرمستقیم باید گفت که اقتصاد آمریکا، اقتصاد بزرگی است و تغییر در سیاست‌های اقتصادی آمریکا بر اقتصاد دیگر کشورها اثرگذار است. برای مثال اقتصاد آمریکا بر قیمت نفت و فلزات اثرگذار است یا

بازار شرق

یادداشت

بررسی جنبه‌های اقتصادی قاجاق سوخت

جلیل حاجی حسینی؛ قاجاق سوخت یکی از معضلات اقتصادی و اجتماعی در ایران به شمار می‌رود که تأثیرات عمیق و گسترده‌ای بر اقتصاد کشور دارد. ایران به‌عنوان یکی از بزرگ‌ترین تولیدکنندگان نفت و گاز در جهان، به دلیل قیمت پایین سوخت داخلی و تفاوت‌های در‌خور توجه قیمت سوخت در کشورهای همسایه، به مقصدی جذاب برای قاچاقچیان سوخت تبدیل شده است. این مقاله به بررسی جنبه‌های اقتصادی قاجاق سوخت در ایران و تأثیرات آن بر اقتصاد ملی و محلی می‌پردازد.

دلایل قاجاق سوخت

یکی از اصلی‌ترین دلایل قاجاق سوخت در ایران، قیمت پایین سوخت در داخل کشور است. به دلیل پارانہ‌های دولتی، قیمت بنزین و سایر سوخت‌ها در ایران به‌مراتب کمتر از قیمت‌های جهانی و حتی قیمت‌های کشورهای همسایه است. این موضوع باعث می‌شود قاجاق سوخت به یک فعالیت سودآور تبدیل شود. برای مثال، قاچاقچیان می‌توانند سوخت را با قیمت پایین‌تری در ایران خریداری کرده و سپس آن را با قیمت بالاتر در کشورهای همسایه به فروش برسانند.

تأثیرات اقتصادی قاجاق سوخت

قاجاق سوخت تأثیرات منفی بسیاری بر اقتصاد ایران دارد. یکی از این تأثیرات، کاهش درآمدهای دولت است. دولت ایران به دلیل پارانہ‌های پرداختی به سوخت، بخش شایان توجهی از درآمدهای خود را از دست می‌دهد. این موضوع می‌تواند به کاهش سرمایه‌گذاری در زیرساخت‌ها و خدمات عمومی منجر شود. همچنین، قاجاق سوخت می‌تواند به افزایش بی‌کاری در برخی مناطق منجر شود؛ زیرا بسیاری از شغل‌ها به دلیل کاهش تقاضا برای سوخت داخلی تحت تأثیر قرار می‌گیرند.

نقش تعزیرات در مبارزه با قاجاق سوخت

سازمان تعزیرات حکومتی به‌عنوان یکی از نهادهای مسئول در مبارزه با قاچاق سوخت در ایران، نقش مهمی ایفا می‌کند. این سازمان با هدف جلوگیری از تخلفات اقتصادی و حمایت از حقوق مصرف‌کنندگان، اقداماتی را در زمینه شناسایی و برخورد با قاچاقچیان سوخت انجام می‌دهد. بااین‌حال، چالش‌های زیادی در این‌زمینه وجود دارد. یکی از این چالش‌ها، فساد اداری و عدم همکاری برخی نهادهاست که می‌تواند مانع از اجرای مؤثر قوانین و مقررات شود.

پیامدهای اجتماعی قاجاق سوخت

علاوه بر تأثیرات اقتصادی، قاجاق سوخت پیامدهای اجتماعی نیز دارد. این فعالیت غیرقانونی می‌تواند به افزایش جرم و جنایت در مناطق مرزی منجر شود. همچنین، قاجاق سوخت می‌تواند باعث تضعیف اعتماد عمومی به نهادهای دولتی و قانونی شود. در بسیاری از موارد، مردم به دلیل ناتوانی دولت در کنترل قاجاق سوخت، به این‌فعالیت‌ها روی می‌آورند و این‌موضوع می‌تواند به یک چرخه معیوب منجر شود.

راهکارهای مقابله با قاجاق سوخت

برای مقابله با قاجاق سوخت، نیازمند رویکردی جامع و چندجانبه هستیم. یکی از راهکارهای مؤثر، افزایش قیمت سوخت داخلی به منظور کاهش جذابیت قاجاق سوخت است. همچنین، دولت باید به تقویت نظارت و کنترل بر توزیع سوخت و همچنین افزایش همکاری بین نهادهای مختلف بپردازد. آموزش و آگاهی‌بخشی به مردم درباره عواقب قاجاق سوخت نیز می‌تواند به کاهش این‌پدیده کمک کند. قاجاق سوخت در ایران یک معضل پیچیده و چندبعدی است که نیاز به توجه و اقدام فوری دارد. تأثیرات اقتصادی و اجتماعی این‌پدیده می‌تواند به تضعیف اقتصاد ملی و افزایش مشکلات اجتماعی منجر شود. با توجه به نقش مهم سازمان تعزیرات در مبارزه با قاجاق سوخت، لازم است این سازمان و سایر نهادهای دولتی با همکاری یکدیگر، راهکارهای مؤثری را برای کاهش این‌پدیده ارائه دهند. در نهایت، تنها با یک رویکرد جامع و هماهنگ می‌توان به کاهش قاجاق سوخت و بهبود وضعیت اقتصادی کشور امیدوار بود.

روابط عمومی اداره کل راهداری و حمل و نقل جاده ای جنوب استان سیستان و بلوچستان (ایرانهر)